

Y7a Hu Ve Adem 2 Bölüm Adem Ve Evrim 14

– KENAN KOÇ · 04 Şubat 2017

II.2.5) Sad suresi:

"Hani, Rabbin meleklerle şöyle demişti: "Ben çamurdan bir insan yaratacağım." (38/71)

İniş sırasına göre, insanın yaradılışı, ilk defa 38. surenin bu ve devam ayetlerinde anlatılmıştır. Bu ayette de görüyoruz ki, demek ki insan, çamurdan yani dünya maddesinden, dünyada yaratılmıştır.

"Onu kıvama erdirip (ona güzel ve düzgün bir biçim verip) içine ruhumdan üflediğimde, önünde secde ederek eğilin!" (38/72)

İnsanın kıvama erdiği, daha önce üzerinde durduğumuz gibi, insansılık aşamasındaki, bu halimize göre deforme hal diyebileceğimiz bedensel tabiatından, bu halimize en yakın bedensel tabiatına evrimidir. Ancak bu evrim belli bir aşamaya geldikten sonra, bilincinde gerçek anlamda belki de ani bir sıçrayış gerçekleştirilmiş (ki bu zamana kadar yapılan tüm arkeolojik çalışmalar, kültürel verilerde böyle bir bilinçsel sıçramayı desteklemektedir), yani Allah Ruh'u'nu üflemiştir. Zira dikkat edelim, o kıvama getirildikten yani evrimsel olarak gerekli olan en üst basamağa çıkarıldıktan sonra ona ruh üflenmiştir. İşte meleklerin secde edeceği, hayvanlarda da varlığı düşünülebilecek bir nevi can anlamında olan bedensel zata ait ruh değil, içkin ve aşkın Zat'tan gelen Ruh'tur ki, Allah'tan başkasına secde edilmez. İşte bu Ruh'tan dolayı insan hayvandan ayrılır. Zira akıl, muhakeme, idrak seviyesinin olgunluğu gibi vasıflar, hayvan canlarında çok daha alt düzeydedir.

Lugatte secde, son derece tevazu ile alçalıp baş eğmek demektir. Ve kibir'in tam zıttıdır. Dinen de alını yere koymak demek büyükleme ve itaat etmenin en yüksek şeklidir. Meleklerin secdesi, Adem'in özsel Zat'ına yani Allah'a bir ibadettir. Hamdi Yazır da bu yorumu yapar ve şöyle der: "Bununla melekler ilahi hükümlerin yerine getirilmesi bakımından Adem'e hilafet mertebesine uygun bir şekilde hizmet ve yardıma memur edilmiş ve bir ahde (söz verme) bağlanmış demek olur. O halde melekler bizzat Adem'e boyun eğmiş değillerdir, ancak hilafete hizmetçilerdir (Yani insanlar, kendi izafi nefsi doğrultusunda istediğinde, melekler buna uymak zorunda değildir; ancak Allah yolunu ya da kendi özsel Zat'larını gözettikleri taktirde melekler onların emrindedir). Her halükarda asıl mabud, yüce Yaratıcı'dır."

İsmail Emre'nin (öl.1970) dediği gibi, "Secde eden başlar yokluğa değer." Yani secde, Allah'a yapıldığına göre, 1.si, Allah değişimden münezze tek varlık, diğer tüm yaratıklar yaratılmış olmanın getirdiği bir durum olarak sürekli değişken ve izafi varlıklar, yani mümkinat alemi olduklarından, Allah'a secde ediş,

birimin, aslında gerçekte kendi varlığının yok hükmünde olduğunu kavramasıdır. 2.si, bu yok hükmünde olan varlık, tüm algılarıyla kendisi gibi yok hükmünde olan ve halden hale değişen varlık ve oluşumlarla çevrelendiğinden, o varlığın bildiği varlar ya da varlıklar, aslında yok hükmünde olan bu izafi varlardır; ancak yine bu algısal sınırlardan ötürü, gerçek ve mutlak olan Allah'ın varlığı bu izafi varlığa kapalı kalmak zorunda, dolayısıyla O'nu yok değil ama Yokluk ya da herşeyin doğduğu Hiçlik olarak algılamak durumunda kalmaktadır. Böylece, bu her iki yönden de secde eden baş, yokluğa geçmiş olur.

De ki: "Rabbim bana adaleti emretti. Her mescidde yüzünüzü O'na doğrultun ve dini yalnız kendisine has kılarak O'na yalvarın. İlkini sizi yarattığı gibi yine O'na döneceksiniz." (7/29),

"Mescidler şüphesiz Allah'ındır. O halde, Allah ile birlikte kimseye yalvarmayın (ve kulluk etmeyin)." (72/18)

gibi ayetlerde, yüzü Allah'a dönmekte, ibadet halinde, Allah ile birlikte kimseye yalvarmamada, dünya dert ve sevinçlerinden sıyrılıp, yani dünyasal hayata ait düşünce ve duygulardan azade olup, maddi alemin derunundaki hiçlik mertebesine olabildiğince zihni çekme emri gizlidir. Yani ibadette, hiçbir şey düşünmeme ya da sadece Allah'ın sıfat ve vasıflarını düşünme haline erişmeye çalışılmalıdır. Ancak o taktirde Allah'a yüzümüzü dönmüş oluruz, çünkü her düşünce ve duygu, zihni Allah'tan perdeleyen bir algı oluşturur. Terside doğrudur.

"Bunun üzerine meleklerin hepsi toptan secde etmişlerdi. İblis etmemişti (İblis müstesna). O, kibire sapmış (büyüklük taslamış) ve inkârcılardan (kâfir) olmuştu." (38/73-74)

İblis bedensel zata takılı kalıp bu özsel Zatı göremediğinden, gerçeği örten(kafir) olmuştur. Çünkü, belki de meleksi yapısından çok cinler sınıfından olduğu için, dünyasal yapısı ağır basmış, ve dünyasal zatın ötesini görememiştir. Küfür, asıl lügat manasına örtmek demektir ve çifçiler de tohumu toprağa atıp örttükları için onlara da bu vasıf verilmiştir. Kafir, bir şeyi gizleyen, örten demektir. Küffar çoğuludur. Tohumu toprağa gömdüğü için çifçiye dendiği gibi, mutlak hakikati gizleyen, kendi bilincininin bu hakikate örtülü kalmasına neden olan kişiye de kafir denir. Bu nedenle bu kişi, farkında olmasa da, inkarcı olabilir. Mutlak hakikat Allah olup, bilincin bu özsel mutlağa yaklaşma aşamaları olan maddi alemin derunundaki manevi alemleri idrak etmek de, her ne kadar izafi de olsa, küfrün yani gerçeğin bilince kapalı kalmasınının giderilmesi için bir araçtır.

"Allah dedi: "Ey İblis, iki elimle yarattığıma secde etmekten seni alıkoyan neydi? Burnu büyüklük mü ettin, yoksa yücelenlerden mi oldun?" (38/75)

Yücelerden olmak, sen de özünde Allah'ın Zat'ını mı buldun demektir. Ki özünde Allah'ın Zatını bulanın,

Allah'tan başkasına secde etmesi düşünülemez. Bir açıklamaya göre buradaki yücelerden mi oldun deyimi, "Yaratanların en güzeli." (23/14)

ayetindeki gibi, varsayılan ama aslında olmayan şeylere değinmektedir. Zira yaratanların en güzeli derken de, aslında birçok yaratan olduğu değil, Allah'ın sünnetullahı gereği her şeyi sebep- sonuç ilişkisi içinde yaratmasına yanlış bir gözle bakan insanın bilincinde sebeplere yaratan denmesi sonucunda, bu sebepler yaratan olarak kabul edilse bile, yine de O yaratanların en güzelidir denmektedir. Yani ayet, yanlış fikirlere kapılmış insanın bilinç düzeyinden insanlara seslenmektedir. Bunun gibi, (38/75) ayeti de, yanlış bir zanda olan şeytana, şeytanın bilinç düzeyinden hitap ederek, var olduğunu sandığını ve Allah'ın emrine uymasının gerekmediğini düşündüğün bir yüceler grubundan mı oldun, der. Ancak bazı tefsirci ve filozoflar, örneğin Muhiddin-i Arabi (öl.1240), bu hitabı gerçeğe yorumlayıp, Adem'e secde ile emredilmeyen, alin (yüksek) melekler de olduğu görüşünü çıkarmıştır. Daha önce bahsettiğimiz gibi, Müslümanlık inancında, Müheyyemun denilen bir kısım melekler vardır ki, Allah'ın cemal ve celalini* düşünmeye dalmışlardır. Onlar için, hiçbiri, Allah'ın kendilerinden başkasını yaratmış olduğunu bilmez, denir. Bazı alimler, yüksek olanlar bunlar yada gök meleklerinin hepsidir, Adem'e secde ile emronulan melekler hep yer yüzü melekleridir, derler.

"İblis dedi: "Ben ondan hayırlıyım! Beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın."" (38/76)

Burada yine iblisin, ateş ve çamur gibi maddi formlara takılıp kaldığını görüyoruz. Öyleki ateş, sürekli değişimi simgeleyen bir unsurdur. Sürekli değişim de, madde ya da türevlerinin olmazsa olmaz özelliğidir. Demek ki iblis, kendi izafı varlığına ve bu izafılığıyla algıladı izafı alemlere, mutlak gerçek gözüyle bakar.

"Buyurdu: "Hadi, çık oradan (cennetten). Sen (artık) kovulmuş birisin."" (38/77) Maddi formlara takılıp kalan, mana alemindeki cennette tutunamaz.

"Mutlaka sen ve sana uyanların hepsiyle cehennemi dolduracağım!." (38/85)

Bu ayetin mealini Prof. Dr. Süleyman Ateş, "senin soyundan bir kısmı ile" şeklinde yapar. Şeytan'ın cinler sınıfından olduğunu, bütün cinlerin değil, sadece kafır olan ve iblis yolunda giden cinlerin, ve bütün insanların değil, sadece şeytana uyan insanların cehenneme atılacaklarını söyler.

İncelediğimiz bu 38. Sure ayetleri için Prof. Dr. Süleyman Ateş ve Hamdi Yazır, özetle şu yorumları yaparlar: "...içine ruhumdan üflediğim zaman" (38/75) ayeti, "Adem'e isimleri öğretti" (2/31) ayeti

hükmünce, zihin ve ilim hayatının da başlangıcı olan, şuur ruhunun, konuşan nefsin ilgisini ifade eder. Bu nedenle "Ruh üflenince onun için secde edici olarak düşününüz." (38/72) denir. Secde edilmeyi gerekli kılan, secde edilenin bu idrake erişmiş olmasıdır. Secde edenin de, secde edilende bulunduğu şey, aslında bu idrakle bulacağı mutlak varlıktır. Meleklerin bu emir hükmünce secde etmelerinden dolayıdır ki, peygamber olanlara vahiy getirirler."

SU

Adam avucundaki suya baktı. Ve suyun tutsaklığını gördü. Oysa denizdeki damlalar hürdü. Ve adam, kendini düşündü:

"Peki ben özgür müyüm? Ben, bende tutsakken nasıl özgür olabilir? Ve ben, benliğimi aşabilirsem, özgür olan hala ben mi olacak? Öyleyse hiçbir zaman özgür olamam. Bendeyken bana tutsağım, değilken ben değilim. Benlik ve özgürlük, ışık ve karanlık gibi. İkisi birden olamaz. Çünkü özgürlük, benliği olmamaktır ve benlik, karanlığa tutsaklıktır."

Ve adam, suyu bıraktı. Su, parmak(lık)larının arasından toprağa aktı. O artık, avuçtaki su değil, topraktaki

suydu. Sonra nehirdeki, sonra denizdeki... Böyle sundu yolculuęu adama su...

"Ve benlik, bir gün yok olacak." dedi adam. "Varlığından varlık bulan tutsaklık son bulacak. z, gerçeğine erecek."

"nk hiçbir su, sonsuza dek tutsak kalamaz. Parmakların ne kadar sıkı kapanırsa kapansın, su akacaktır. Akacak, buharlaşacak, başka dokulara karışacaktır. Ve su, dönüp dolaşıp denizi bulur. Ve su, denize erdiği zaman artık deniz olur."